

Izhaja
vsak petek z datumom prihodnjega dneva.
Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.
Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.
Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.
Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Velja
za celo leto 4 krone.
Denar naj se pošilja točno pod napisom:
Upravništvo lista „Mir“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Naročnina naj se plačuje naprej.
Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXIX.

Celovec, 15. vinotoka 1910.

Štev. 42.

Vabilo.

„Katol.-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“

priredi

shod

v Šmihelu nad Pliberkom

v nedeljo dne 23. vinotoka, ob 1/2 9. uri dopoldne pri „Šercarju“.

Poročata g. poslanec Grafenauer in društveni predsednik g. dr. Brejc.

Posl. Grafenauer proti najnovjšim kurzovcem.

V enajsti seji tekočega zasedanja koroškega deželnega zbora, dne 6. t. m., je predložil finančni odsek znani Burgerjev predlog za najnovjši „kurzovce“. Ta predlog določa, da naj se napravi deželna ustanova letnih 2000 K, ki se porabi kot štipendije za nemške dijake, ki se hočejo učiti slovenski in položiti izpit učne sposobnosti za slovenščino in se zavežejo, da na poziv takoj pridejo na Koroško kot učitelji slovenščine. Poročevalec vitez Burger je priporočal, da se naj sprejme predlog neizpremenjen in povedal odkrito, da je namen te ustanove, vzgojiti po nemških učiteljih za slovenščino nemške uradniške in učiteljske moči, ki bi se jih nastavilo v jezikovnomešanih krajih.

G. posl. Grafenauer se je najprej iz predloga ponorčeval, ker ni bil pravilno nemško spisan in je potem izvajal sledeče misli: Predloženemu predlogu prav nič ne zaupam, čeravno je sicer zelo zanimive vsebine. Zanimiv je ta predlog že zaradi tega, ker kaže, da so naši narodni

nasprotniki vendar enkrat že spoznali, da je znanje slovenščine na Koroškem potrebno. Posebno tehtna se mi zdi v predlogu beseda „hočejo“ (ki si hočejo pridobiti spričevalo učne sposobnosti)! Kaj hočete s tem doseči? Nemška mladina bo dobivala podpore iz blagajne, v katero prihajajo tudi slovenski krajcarji. Toda mladini vendar ne sme biti dano na razpolago, ali kaj hoče ali ne mara! Samo „hoteti“, to bo pri marsikaterem dijaku, toda manjkalo bo resne volje. Vem, s kom bo tu opraviti — s „kurzlarji“. Ta predlog je zagledal beli dan pod varstveno znamko, da je slovenščina potrebna, pod varstveno znamko „avtonomije“ in ker se pričakuje od vlade tiste ustrezljivosti, ki jo je v tem oziru v našo škodo vedno še pokazala.

Izjaviti moram, da smo s takoiimenovanimi „kurzlerji“ popolnoma nezadovoljni. („Kurzlerji“ so uradniki, ki se po kratkem učenju slovenščine, če znajo le nekaj za silo lomiti slovenski, smatrajo kot slovenščine zmožni. Op. pred.) Jaz kot Slovenec jih ne razumem. Slovenski lomijo, da je groza! Nadalje moram vprašati: Ali menite, gospodje, da se bodo nemški visokošolci učili slovenščine iz ljubezni do sosednega naroda?! Gotovo ne, ampak da dobijo spričevalo iz slovenščine, ki ga v sedanji eri (dobi) ni težko dobiti, in da bodo potem dobili službo kot zagrizeni nemški nacionalci — med našim, slovenskim narodom. Nemška mladina je v nacionalizmu že itak predaleč zapeljana. Le poglejte na Dunaj ali Gradec, kako ravna Nemci s slovenskimi dijaki. V najboljšem slučaju jih nemški tovariši trpijo le še kot goste, ne pa kot sošolce, ki so poklicani za delo v isti deželi. Čestokrat se je že dogajalo, da so slovenske in slovanske dijake sploh na Dunaju in v Gradcu tepli in pobijali s kamenjem. (Klic: Ljubljana!) Če se je morda zgodilo v Ljubljani kaj takega, je bilo to le plačilo za zaslužek!

Predlog finančnega odseka, oziroma viteza Burgerja je znamenje časa, kakor sem kot slovenski poslanec dne 17. septembra 1910 tukaj sam izkusil. Jaz vendar nisem človek, ki bi Nemce rad kar tako ven metal ali ki bi znanje nemščine podcenjeval. Kdor kaj takega trdi,

govori neresnico. Dne 17. septembra sem namreč sedel z nekim poročnikom in z nekim gospodom iz celovške okolice v hotelu Trabesinger. V sosedni sobi sem slišal vpiti. Mladina je gledala skoz malo okence, in ko je zagledala mojo sliko, je nemška kri že kar vzkipela. (Veselost.) Dotični dijak je odprl vrata in zavpil v sobo: „Grafenauer je ropar, ven z njim!“ Ko jim je hotelir pokazal vrata, so psovali še zunaj dalje. Sedaj Vas pa vprašam: Povejte mi le en sam slučaj, da bi bili Slovenci ravnali tako z Nemci, povejte, kje in kdaj koroški Slovenci z Nemci nismo marali v miru in sporazumljenju živeti? In za take vrste ljudi, kojih nacionalizem je zašel na čisto zgrešene poti, naj bi se v celi dobi (10. dobi deželnega zbora) izdajali zneski 2000 K, in za take namene naj bi prispevali tudi slovenski davkoplačevalci?!

V imenu svojih volilcev in v imenu koroških Slovencev protestiram najodločneje, da se meče ven denarna sredstva v take namene, in naznanjam vladi, da si Slovenci trajno kaj takega ne bomo dali dopasti! Poročevalec je govoril o nekem hujskanju iz Kranjskega. Ne varajte vendar samih sebe. Narodna zavest se je pri koroških Slovenceh ravnotako vzbudila, kakor pri vseh drugih narodih. Zaraditega pa ni treba, da bi si bili v laseh. Nastavi naj se uradnike, ki bodo zmožni obeh deželnih jezikov! Seveda bo morda kdo rekel: To vendar hočemo doseči s tem predlogom! Izjavljam, da za to predstojatelj predlog ni potreben! Kdor ima res voljo, naučiti se slovenski, se lahko nauči! Spubliko o „hujskanju iz Kranjskega“ napravite enkrat že konec! Jaz na pr. vendar nisem kak kranjski hujskač, reči pa moram, da se mi je narodna zavest vzbudila že kot učencu v šoli v Šmohorju. Moj učitelj Kreutzer še živi in lahko to spričuje. O Kranjski sem tedaj ravnotako malo vedel kakor o Češki. Narodni čut se mi je pojavil iz življenja ven, od nemških součencev sem se ga naučil! Z isto pravico ali z isto krivico bi očital lahko, da hoče vitez Burger s tem predlogom narodno hujskanje še pospeševati. Ravno njemu kot predsedniku trgovske in obrtne zbornice, ki

Podlistek.

Prvo slovensko romanje v Sveto deželo od 2. do 21. septembra 1910.

(Konec.)

Najsvetejši mesti, središče in srce Jeruzalema sta Božji grob in Kalvarija, nad katerima se vzdigujejo mogočne cerkve. Ta dva kraja vlečeta najbolj romarja k sebi. Ako so bili romarji le za kratek čas prosti od skupnega ogledovanja, so hiteli semkaj in goreče molili ter premišljevali najprejeteljivejšo dogodke svetovne zgodovine.

Sijon sledi njima po pomenu. Kalvarija — kraj smrti našega Odrašenika — Sijon, kraj smrti Njegove Matere. Na Sijonu je obhajal Gospod zadnjo večerjo, postavil zakramente sv. Rešnjega Telesa, sv. mašnikovega posvečenja in sv. pokore. Sijon je rojstni kraj katoliške Cerkve: binškoštni praznik je prišel na tem kraju sv. Duh nad apostole in prve vernike. Tu se je vršil prvi cerkveni zbor.

Veličastno žaloigro Kristusovega trpljenja smo premišljevali ondi, kjer se je v vsej življenjski resnici vršila — po Križevem potu. Od nekdanjega grada, imenovanega „Antonija“ po jeruzalemskih ulicah do Kalvarije smo prehodili pevajoč premišljevanje štirinajstih postaj.

Kjer je stal nekdanj mogočni tempelj Salomonov, sta sedaj turški molilnici: v zlatu in marmorju se bliščeča Omarjeva mošeja, druga naj-

večja na svetu in nekdanja Marijina cerkev, sedaj mošeja imenovana El Aksa.

Zapustimo Jeruzalem pri vratih sv. Štefana! Pod nami se razteza dolina Jozafat in Hinom: Gremo navzdol in prekoračimo po mostu suho strugo potoka Cedron in že stojimo pod vznožjem Oljske gore.

Najprvo svetišče, ko začnemo stopati po Oljski gori je grob Marijin ali kraj Marijinega vnebovzetja. Par korakov višje je votlina Jezusovega krvavega potu. Kakih sto korakov proti jugu vrt Getzemani.

Na južnem vrhu Oljske gore je za nas najsvetejši kraj — mesto Jezusovega vnebohoda. Cerkev, kjer je Učenik apostole učil „Oče naš“, stoji nekoliko proti severu itak vrhu gore. V 32 jezikih je na hodniku cerkve Očenaša udolbljena v marmornate plošče Gospodova molitev. Letos je prišla poleg 33. plošča — slovenski Očenaš.

Ko so si romarji ogledali Jeruzalem z najbližjo okolico, vleče jih najbolj proti jugu do Betlehema. Hitri konjiči so nas popeljali v dobri uri tjakaj. Betlehem je za vernega kristjana najljubeznivejši kraj Sv. dežele. Že v otroških letih smo ga vzljubili po čarobnih svetonočnih spominih.

Betlehem, — rojstni kraj našega Odrašenika, „Sv. Janez v gorovju“, isto tako daleč kot Betlehem od Jeruzalema oddaljen in sicer proti zapadu — rojstni kraj Njegovega predhodnika sv. Janeza Krstnika.

Imenovane kraje so si ogledali vsi romarji — vsaka skupina (100 oseb) zase.

Izven skupnega programa pa je bila pot v Jeriho, k Jordanu in Mrtvemu morju. Te kraje

si je ogledalo le 170 oseb in sicer so se peljali tja v 44 vozovih. Mrtvo morje, najvzhodnejša točka našega potovanja, je 12 ur pešhoda oddaljeno od Jeruzalema. Vsled neznosne vročine, ki vlada tam doli, se je odsvetovala ta pot starejšim, slabotnim osebam in ženskemu spolu.

S tem sem navedel vse znamenite kraje, katere so videli slovenski jeruzalemski romarji.

Naši romarji so vzbujali z lepim vedenjem, pobožno molitvijo in krasnim petjem povsod pozornost in spoštovanje. Kako lepo se je razlegala po najsvetejših svetiščih zemlje in po jeruzalemskih ulicah mila slovenska pesem.

Po eni strani se romar tekočo loči od svetih krajev, na drugi strani ga pa vleče zopet v domovino. Romar se vrača domov s poživljeno vero v Kristusa, jeklenotrdnim zaupanjem v Njegove obljube in v plamteči ljubezni do Njega in Njegovih naukov. Pusta, rjava, od solca požgana zemlja Sv. dežele ga pa potrdi še bolj v ljubezni do domovine — bogate lepih, z gozdi pokritih gora, zelenih trat, čistih in mrzlih studencev.

Še nekaj izrednega o našem romanju! Na Sijonu smo imeli na praznik Marijinega imena slovesno novo sv. mašo, katero je pel kranjski rojak č. g. Šmit. Povečana je bila slovesnost še s tem, ker je tudi prevz. knezoškof ljubljanski obhajal baš ta dan 13letnico svojega škofovega posvečenja, rektor avstrijskega hospica, prelat dr. M. Ehrlich pa 17letnico mašništva.

Hitro so minili dnevi v Jeruzalemu, dnevi, kateri so zapustili v srcih slovenskih romarjev najgloblje spomine. Ni čuda, da so se pred odhodom pri zadnjem pogledu na veličastno sveto

jo morajo Nemci in Slovenci vzdrževati, to pač najslabše pristoja.

Nemci naj delajo postave, kakršne hočejo, zakon narave se za nje ne briga, in noben ukrep nemških nacionalcev ne bo ustavil narodnega stremjenja koroških Slovencev. Saj se tudi še znanprej vozijo kljub svoječasnému predlogu posl. Pierla skoz Celovec železniški vozovi s slovenskimi napismi. In če sloni celovsko nemštvo na tistih tablicah, potem mu itak ni nobene pomoči več. S takimi predlogi se trati samo čas. G. poročevalec je menil, da imamo Slovenci za javne službe premalo akademične mladine. To ni res! Pod sedanjo vlado se je le zgodilo, da se je domačinom vzelo kruh, da se je moglo potem reči: Saj jih ni! Jaz Vam naštejem lahko cele litanije odličnih slovenskih mož, ki ne dobijo kruha doma in ga morajo iskati po tujem. Dejstvo je, da se koroških Slovencev ne trpi v deželi; samo eno izjemo poznam. Koroški Slovenci smo se trudili, da bi vzgojili zadosti akademikov iz naše srede, toda pribiti moram, da razven enega slučaja noben teh mož ni dobil kruha v domači deželi. Na pr. dr. Kušej je sodnik v Gradcu, dr. Ilavnik pri št. Lenartu v Slovenskih goricah, dr. Schaubach v Črnomlju na Kranjskem, Cviter v Novem mestu, Sitar, Kraut, Einspieler, dr. Eller, profesor Grafenauer (Pinterič: To je nemško ime. Veselost) vsi na Kranjskem. (Obrniviši se proti Pinteriču:) Visoki zbornici moram poročati, da je Pinterič slovensko ime. (Bučna veselost.) Nadalje so profesorji dr. Arnejc v Mariboru, dr. Mišič v Kranju, dr. Sušnik v Mariboru, dr. Jost na Češkem, Gregorin v Celju, dr. Rakež zdravnik na Štajerskem, dr. Pečnik zdravnik v Aleksandriji, dr. Ferjančič pri ministrtvu na Dunaju.

Ali to ni lepo število Slovencev, ki ne dobijo kruha v domači deželi? Zakaj potem ta predlog? Saj vidite, da lahko pokrijemo vse potrebe slovenskih uradnikov iz svojega naroda! Ne potrebujemo ne importa, pa tudi ne maramo eksporta. (Ne potrebujemo tujih uradnikov, pa tudi ne maramo, da se naše pošilja na tuje.) — Zakaj ne dobijo ti naši sinovi doma kruha? Na to bo lahko odgovoril deželni predsednik; toda vem že vnaprej, kaj bo rekel: „Nekateri se ne potegujejo za službe v deželi.“ Toda dejstvo je, da noben koroški Slovenec, ki je nastavljen izven dežele, ne pride več nazaj, ker bi sicer bilo v nevarnosti nemštvo. To je pravi vzrok!

Naši dijaki se hočejo in se tudi morejo naučiti nemški brez ustanov, če bodo Nemci hoteli, se bodo tudi naučili slovenski brez ustanov. Glasoval bom proti temu predlogu, ne morda iz sovrastva do Nemcev, ampak ker vem, da se ta predlog ni rodil iz dobrohotnosti ali ljubezni do Slovencev, ampak le narobe!

Mohorjani! Spominjajte se pri sprejemu letošnjih družbenih knjig „Slov. Straže“ v Ljubljani!

mesto zasolžile oči romarjev. Vsak je govoril s psalmistom: „Ako pozabim tebe, Jeruzalem, naj se posuši moja desna roka! Jezik naj mi obtiči v grlu, ako se tebe ne spominjam.“

Mogočno je zadonela pri vrnitvi zahvalna pesem v ljubljanski stolnici v zahvalo, da so se vsi romarji živi in zdravi, srečni in veseli povrnili v svojo domovino.

Prvo slovensko romanje v daljni izhodni Jeruzalem se je torej prav lepo dovršilo. Prvokrat je plapolala na ladji slovenska trobojnica po sinji Adriji v Sredozemsko morje. Prvič je donela po jeruzalemskih ulicah slovenska govorica, prvič razlegala po gori Kalvariji, Sijonu in Oljski gori mila slovenska pesem.

Sveto navdušenje za svete kraje, katero so prinesli slovenski romarji med svojce, bode gotovo privedlo naše rojake v desetletju do drugega takega romanja.

Franjo Senk,
jeruzalemski romar.

Smešnice.

Sitno vprašanje. Uradnik (pri ljudskem štetju): „Kdaj ste rojeni?“ — Starikava gospodična: „30. septembra šestinšestdesega leta.“ — Uradnik: „In stoletje?“

Hlapec (gostilničarju): „Gospod gostilničar, pivo je poteklo; ali naj nov sodček nabijem ali ona dva zadnja gosta ven vržem?“

Zdravnik: „Vi imate popolnoma izprijen želodec; ali ste tako neredno živeli?“ — Bolnik: „To ne, a moja mlada žena se je v mestu kuhati učila.“

Za našo mladino!

Ravnokar prihajajo knjige družbe sv. Mohorja med ljudstvo. Vse se veseli krasnega daru, ki ga je družba podarila slovenskemu ljudstvu. Staro in mlado se zbira okoli knjig, da takoj prelista vsako knjigo in si ogleda veliko število lepih slik. Večeri že postajajo daljši; nedelja že dolgočasnejša, ker so hruške in jabolke že obrane in družina se je že spipala za posamezne knjige, da ima vsak eno, da jo čita. Tudi mladina neče zaostati, tudi sin in hčerka hočeta brati s stariši vred. Kmalu se zakopljeta v lepo povest, da sta slepa in gluha za vse drugo. Povest ima je edino veselje.

A en del slovenske mladine ne uživa tega veselja, to je koroška mladina. Zna gledati slike, a čitati knjige ne. Najlepše povesti so ji mrtvo blago. Smili se mi ta idealna mladina, ki bi svoje peruti rada vzdignila visoko, visoko, a ne more. Izročena je izza zgodnje mladosti koroškim šolam, kjer se ne nauči ne svojega materinega jezika, ne nemškega. Ko zapusti šolo, ne zna ceniti knjige, ki bi mu lahko bila prijateljica v celem življenju, ne zna najti zabave pri knjigah. Edino po gostilnah, in po nočeh si je išče. Da smiliti se mora vsakemu ta koroška slovenska mladina, ki je izročena svetovnoznanim koroškim šolam in njihovim nemčurskim učiteljem.

Ali naj naše usmiljenje ostane zaprto v naših srcih? Ne, na dan mora, na dan z dejanji. Vsa ostala slovenska mladina se veseli lepih povesti, ki se najdejo v Mohorjevih knjigah, zakaj bi koroški mladini za jesen in zimo ne napravili nobenega veselja?! Dajmo tudi koroški mladini knjig na razpolago, knjig, ki jih bo znala brati, dajmo ji mladinskih knjižnic! Ponekod že delujejo take knjižnice — reči se mora — z naravnost velikim uspehom. Pravi užitek je poslušati knjižničarje poročati o izvanrednem veselju mladine do čitanja knjig mladinskih knjižnic. Dal Bog, da bi se po slovenskem Koroškem našlo še mnogo požrtvovalnih mladino ljubov, ki bi prevzeli knjižničarski posel in žrtvovali nekaj časa na teden ukaželjni mladini! Hvaležna jim bo mladina, rada bo prihajala po knjige in z veseljem čitala. Z veseljem in polnim zaupanjem v njeno bodočnost sme vsak mladino ljub, posebno še duhovnik, zreti na mladino, ki porabi svoj prosti čas za čitanje in tako nima prilike princičiti si vsemogočih neumnosti. Da še v poznem življenju bo hvaležna vsem onim, ki so ji pripomogli, da se je naučila lepe slovenščine. Izginila bo še ena čudna prikazen na slovenskem Koroškem. Izginila bo znana strašno polomljena nemščina na razglednicah, da more že vsakega biti sram, da so na koroških šolah mogoči taki sadovi. Da nemška gospoda pri deželnem šolskem svetu pusti tako pačiti svojo ljubljeno nemščino, do jo njen ljubljenci, šolarji, smejo tako mrcvariti?! Naši mladini se vedno in vedno trobi v šolah na uho blaženi nemščini, o slovenščini se ne sliši nobene lepe besede in, mladina gre učiteljem na lim ter zares misli, da se je naučila nemščine, „jezika, s katerim se pride po celem svetu“. Bog se usmili uboge pameti koroških nemčurskih učiteljev! Slovenska mladina bo pisala v svojem materinem jeziku, kakor hitro bo spoznala lepoto slovenščine. In lepoto bo spoznala, ko bo čitala. Zato v vsako župnijo mladinsko knjižnico!

Brezumna prodaja posestev.

Zadnji čas opažamo, da mnogi gospodarji prav lahkomisljeno, brez posebnega uzroka prodajajo svoja posestva. Pride tujec, brez denarja, s par mešetarji, obljubi posestniku na videz visoko ceno, ta ne premišlja dolgo, ne vpraša nikogar drugega za svet in proda posestvo, lepo zastavljeno, z živino, opravo, z živežem vred, toliko da nag ne odide z doma, na katerem so prej srečno prebivali dedje in pradedje! Ali za gostilniško mizo, ko je um po nesrečnem alkoholu že omračen, se sklene kupna pogodba, se proda dom z vsem, kar je na njem. Kaj pomaga, da potem stoka žena, jočejo otroci, ko morajo z ljubljene domačije, ko je vse prepozno! Ali ni to brezumno? In kakšna škoda za občni blagor, za občine posebno! V goratih krajih posebno nakupujejo kmečke hiše bogataši, da jih nasadijo z lesom, da dobijo lepe love. Kjer je prej delal kmet in pridelal živeža tolikim ljudem, se pase zdaj divjačina. Domača gruda nam gre s tem v izgubo, domači ljudje morajo s trebuhom za kruhom v tujino, občinam našim pa naraščajo vedno višji in višji stroški za občinske uboge! Odgovorno za vse to delamo po pravici pa tudi vlado, ki dovoljuje, da so veljavne take brez premisleka prenatlagljene kupčije. Naj bi se barantačem s

kmetskimi posestvi vendar bolj natančno gledalo na nečedne prste! Tu ne gre kakor pri kaki kravji kupčiji za par goldinarjev, tu se gre za vso bodočnost kmetskega stanu, za blagor mnogih družin in občin. Kdor živi med ljudstvom in vidi to novodobno barantijo s kmetskimi posestvi, mora skoro reči, da dandanes težje kupiš dobro kravo, kakor kako posestvo! Zadnji čas je zato, da se raznim barantačem — oderuhom omeji pogubonosno njihovo početje! Na to naj dela pouk med ljudstvom, a tudi poklicane oblasti naj vrše svojo dolžnost!

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu šteje letos 85.789 udov, to je 275 več, kakor l. 1909. Vsi ti prejmejo letos naslednji književni dar:

1. „Slovenske legende“.
2. „Sveta spoved“, molitvenik.
3. „Zgodovina slovenskega naroda“, 1. zvezek.
4. „Drobne povesti“.
5. „Slovenske Večernice“, 64. zvezek.
6. Koledar za leto 1911.

V zameno ali v doplačilo — kakor si je kdo pri vpisovanju želel — se še doda:

7. „Zgodbe sv. pisma“, 16. zvezek.
8. „Trije rodovi“. Povest.

Z razpošiljavtjivo smo pričeli ravnokar. Potrudili se bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. — Red za letošnjo razpošiljatev je sledeči:

1. Amerika, Afrika, Azija.
2. Krška škofija.
3. Razni kraji.
4. Goriška nadškofija.
5. Tržaško-koprška škofija.
6. Lavantinska škofija.
7. Ljubljanska škofija.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „avizo“, pošljejo po nje na železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo družbi samo zamudo in nepotrebne stroške. — Stroške, katere so imeli gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

Odbor.

Koroške novice.

Slovenci, učite se slovenski! Dolgo so zatajevali naši nemški sodeželani bivanje Slovencev na Koroškem. Prikrivali so nas osrednji vladi skrbneje kot so skrivale izraelske matere svoje novorojene dečke egiptovskim oblastim. V listih, na shodih, v deželnem in državnem zboru so zahtevali javnosti: Saj na Koroškem ni Slovencev. Sedaj pa pride Burger in zahteva naenkrat od deželnega zbora štipendije za take nemške študente, ki bi se naučili toliko slovenski, da se jih lahko nastavi med koroškimi Slovenci, „ki jih ni“. In še lepši je, da je tudi „Südmarka“ razpisala 6 štipendij po 150 K na leto za tiste učiteljske, ki se hočejo učiti slovenski, ki hočejo napraviti iz slovenskega jezika maturo ter se zavežejo tri leta delovati na slovenskih šolah med slovenskim ljudstvom. Ves ta čas bi uživali štipendije po 150 K na leto. Grše bi Nemci svoje neodkritosrčne politike ne mogli blamirati kot s takimi predlogi in štipendijami. Tedaj je laž, da se na Koroškem lahko izhaja brez slovenščine, laž, da ni Slovencev na Koroškem! Slovenci skrbite, da bodele sami znali slovenski, če ne, vas bodo nemški usiljenci izpodjedli!

Vitez Burger je 6. t. m. zopet izpustil v deželnem zboru za Slovence dragoceno priznanje, za katero se mu bodo pa vsi „kurzovci“ zahvaljevali. Priznal je, da se „kurzovci“ ne naučijo pismene slovenščine, pač pa je trdil, da se naučijo dialekt. Sedaj vprašamo: Ali dobivajo kurzovci spričevala, da znajo pismeno slovenščino ali da so se naučili kak slovenski dialekt, ki se govori v tej ali oni dolini? Kurzovci torej ne znajo slovenski!

Nova modrost viteza Burgerja. Ti nesrečni nemški vitezi v deželnem zboru nehote vsakokrat, ko zinejo, razkrijejo zanimivosti, nad katerimi se nacionalci potem jezijo. Tako modrost je znil zopet v deželnem zboru dne 6. t. m. vitez Burger, ki je priznal, da se „kurzlerji“ ne naučijo pismene slovenščine, ampak samo dialekt. Dialekt je pa v vsaki dolini drug; znano je, da ljudje dveh sosednih župnij že ne govorijo enako. Tako se na pr. na Koroškem zelo razločujejo zilski, rožanski in podjanski dialekt, tako da na pr. Rožan lažje razume pismeno slovenščino, ki jo sliši v

čiste vode, nam dokazuje naslednji slučaj. Pred kratkim je priredila zveza danskih transportnih delavcev na čast zastopnikom na kodanjskem socialnodemokratskem kongresu obed, ki se more imenovati naravnost knežji. Zastopniki delavskega ljudstva so se mastili z delavskimi groši. Jedilni list te pojedine je bil tako-le sestavljen: Sherry vieux. Potage á la jardinière. Saumon. Sauterne. Sauce hollandaise. Langue de boeuff. Légumes. Frousse. Jambon fume. Poulet rôti. Champagner. Complote. Salade. Beurre, Fromage, Radis. Madeira. Glace panachée. Liguers. Café. Šampanjec, burgundec, likerji, razne pečenke, sladoled so stvari, ki pač ne pridejo na mizo transportnega delavca. Toda voditelji si kaj takega že lahko privoščijo na — delavske stroške.

Obsojen „Štajercijanec“. Pred mariborskim okrajnim sodiščem je bil dne 3. vinotoka obsojen zaradi razžaljenja časti na 14 dni ječe viničar Robar. Mož je močno vdan pijači, še bolj pa „Štajercu“. Po strupenih naukih „Štajerca“ je že večkrat blatil framskega gospoda župnika, ki mu pa je vedno odpustil. Toda vsaka sila do vremena. Dne 29. avgusta je zopet čutil potrebo izliti svoj strupeni žolč nad gospodom župnikom. Toda ljudstvo se je pa zgrozilo, javilo takoj gospodu župniku in dobil je zasluženo plačilo. „Štajerc“, ki si kriv pokvarjenosti naših ljudi, kaj porečeš k temu? Sploh pa ljubi „Štajerc“, ti iskreno privoščimo tvoje pristaše, izmed katerih so nekateri skoro celo slekli človeško naravo. Silna škoda našega ljudstva, da tako slepo sledi pogubnemu „Štajercu“.

Kaj pomenijo črke „S. D. D.“? Ali ste že odposlali položnico za „S. D. D.“?

Darovi.

Kot „ustanovnik“ z zneskom 200 K je pristopila „Slov. Straži“ duhovščina dekanije Dobrlavas. Zastopnik je vsakokratni proš v Dobrlivasi ali od njega pooblaščen gospod.

III. izkaz darov za „S. D. D.“ Neimenovan duhovni svetovalec, Celovec 150 K; č. g. M. Ulčnik, Dolič na Štajerskem 10; č. g. D. Agrež, Koprivnica, Štaj. 1; č. g. J. Boštjančič, Kamen 5; mil. g. M. Kovač, Celovec 10; č. g. Schreiner, Zalec, Štaj. 2; č. g. prof. Kardinar, Celje, Štaj. 5; č. g. Ksaver Meško, Marija na Zili 3-50; č. g. Franc Sinko, Šmarje, Št. 3; Neimenovan, Celovec 2; č. g. F. Šegula, Sv. Rok ob Sotli 2; č. g. F. Dekort, Ljubno, Št. 5; Sl. posojilnica Št. Jakob v Rožu 100; č. g. Kassl, Hodiše 10; č. g. Iv. Jelšnik, Oplotnica, Št. 1; č. g. prvoletniki v bogoslovju v Celovcu 5; č. g. župnik Šelih, Sv. Kunigunda, Štajersko 10. Hvaležno prosimo še one č. g., ki se še niso poslužili doposlanih položnic, da to čimprej storijo.

Tržne cene v Celovcu

6. vinotoka 1910 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	22	36	22	50	13	90
Rž	—	—	18	50	11	2
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	16	—	16	50	5	54
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	28	57	18	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	13	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	66	—	—	3	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	7	—	—	—
„ kislo	3	80	6	—	—	—
Slama	3	50	5	—	—	—
Zelnate glave po 100 kosov	8	—	10	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . . . 1 kg	3	—	3	20	—	—
Surovo maslo (putar), 1 „	3	—	3	60	—	—
Slanina (špeh), povoj, 1 „	2	40	2	60	—	—
„ surova, 1 „	2	—	2	10	—	—
Svinjska mast . . . . . 1 „	2	10	2	20	—	—
Jajca, 1 par	—	20	—	24	—	—
Piščeta, 1 „	2	—	—	40	—	—
Race	4	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 „	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ³	8	20	3	60	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	—	—	—
Živina	Počrez	100 kilogramov		Prignalo	Prodalo	
	od do	od do	od do			
	v k r o n a h					
Konji	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	82 84	8	8	
„ za vožnjo	400	564	—	9	5	
Junci	382	—	—	2	1	
Krave	184	320	72	—	42 18	
Telice	—	—	—	—	—	
Svinje, pitane	—	—	—	160	164 16 16	
Praseta, plemena	16	64	—	—	276 184	
Ovce	—	—	—	—	—	

**Mlado in cvetoče,
zdravo in veselo**

nemore ostati nobeno deklet in nobena gospodinja, katera se mora mučiti leta in leta v kuhinji in v gospodinjstvu pri pranju in umivanju s slabim milom. — Pri porabi

**Schicht-ovega
mila**

se varuje roke in doseže hitro, brez truda in napora snežno belo perilo.

Zahvala.

Povodom smrti nepozabnega soproga

Ivana Hoja

c. kr. žandarmerijskega stražmojstra v pokoju in posestnika,

mi je došlo od vseh strani toliko izrazov iskrenega sožalja, da mi je nemogoče, da bi se mogla vsakemu posamezniku posebej zahvaliti.

Izrekam tem potom vsem in vsakemu posamezniku, ki se me je spominjal s sočutstvom v moji veliki boli, svojo iskreno in globoko občuteno zahvalo.

Posebno se zahvaljujem vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so spremili dragega pokojnika k zadnjemu počitku, zlasti c. kr. orožnikom iz Celovca, Velikoveca, Dobrlvasi, Železne Kaple in Jezerskega, ki so položili ob krsto krasne vence, visokočastiti duhovščini, pred vsem pa našemu vrlému pevovodji in organistu g. Jerneju Krču za njegov obilen trud, sploh vsem, ki so nepozabnemu rajnemu soprogu izkazali zadnjo čast.

Jezersko, dne 10. vinotoka 1910.

Žalujoci ostali.

Rojaki, spominjajte se podljubeljskega „Delavskega doma“.

Kdor potrebuje

dobre in pristinobarvne zimske barhente, flanelne za srajce in drugo perilo, platnene in volnene kanafase, ceffre, prte, obrisače, šifon, žepne robce, manšete itd. naj piše naravnost izdelovalcu

Jaroslavu Marek,

ročna tkalnica

v Bystrém št. 39 pri Novem Mestu nad Metuji, Češko, da semu brezplačno in franco pošlje zbirka vzorcev. Prepričajte se o nizkih cenah in solidnem blagu te slovanske tvrdke. Dopisuje se slovensko.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu

ima sledeče tiskovine na prodaj:

Za župnijske urade:

Štolni red, slovenski, v velikosti 53x42 cm, iztis po	K	—10
Reši dušo! Spomin na sveti misijon, 16 strani.	—	—
1 iztis	—	—10
100 iztisov	—	3—
500 iztisov	—	12—
1000 iztisov	—	20—
Angelska služba ali pouk, kako se pri sv. maši streže. 1 iztis	—	—10
12 iztisov	—	1—
Litanije presv. Srca Jezusovega s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Sreu.	—	—90
25 iztisov	—	1-60
50 iztisov	—	—
100 iztisov	—	2-80

Kranilno in posojilno društvo v Celovcu

obrestuje
vloge po

4 ¹/₂ %

kreditni zavod za kmečko ljudstvo
okolice Celovške
Pavličeva ulica št. 7

Uradovanje se zdaj tako razširi, da bodo odslej uradne ure
v četrtek od 9. do 12. ure dop. in od 1/2 do 3. ure pop.
v soboto „10. „12. „ „
v nedeljo „10. „12. „ „

Odbor.

obrestuje
vloge po

4 ¹/₂ %

Loterijske številke 8. oktobra 1910:

Trst 12 44 4 32 38
Linc 28 12 29 59 40

Rupujte vžigalice v korist obmejnih
Slovencev!

Naslov: „Gospodarska zveza“ v Ljubljani.

V Narodni šoli

v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem

imajo č. šolske sestre

internat za dekleta.

Gojenke se učijo in vadijo v vseh ženskih ročnih delih, kakor tudi v kuhinji in perilnici.

Tudi se sprejemajo na stanovanje in hrano šolarice za ondotno trirazredno ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom.

Vsi Sveti!

Stare nagrobne križe poceni in trpežno lakira in pozlati slikar za pismenke

Iv. Podzeit

Celovec, Neue Weltgasse št. 8.

Priložnosten nakup.

Prevzel sem naravnost od neke tovarne vsled elementarne katastrofe mnogo tisoč težkih

flanelnih odej

po krasnih najnovejših vzorcih, trajne barve, s svilo obrobljenih, svežih, le nekoliko od vode poškodovanih. Te odeje se lahko rabijo v vsaki fini hiši za postelje in pokrivanje oseb. Zlasti so topli, mehki in močni. Dolgi 195, široki pa 135 cm. Po povzetju pošiljam:

4 flanelne odeje za gospodarstvo za 10 K.
3 lepe flanelne odeje za 9 K. — 2 jako lepi flanelni odeji za 9 K.

Na skladišču imam tudi veliko množino ostankov od kanafasa, oksforda, cefirja, modro tiskanega platna, flanela, pepita za obleke in razpošiljam v paketih po 5 kgr. 40 do 50 m za 17 K. — Odrezki so po 4 do 12 metrov dolgi in dobro porabni v gospodarstvu.

Rudolf Dušek,

tovarniško skladišče odej

Nachod na Češkem.

Kdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

Približno 3500 metrov najboljših ubeljenih brezpoprešnih

rumburskih platnenih ostankov

je naprodaj zelo pod ceno blaga. Vsi ostanki so najfinejše vrste in so zelo rabljivi za izdelovanje najfinejšega perila za telo in postelj.

Ostanki so 8—14 metrov dolgi.

Cena 1 meter po 55 vin.

Najmanjša oddaja en 5 kilo-zavoj to je 40 metrov po povzetju.

Imam tudi naprodaj približno 150 tučtov zajamčeno platnenih, iz najimennitnejše lanene preje iztkanih

rjuh brez šiva

150 cm širokih, 225 cm dolgih, rabljivih za najfinejše bale, že obrobljenih, zajamčeno brezpoprešnih, za ceno 2 kroni 80 vinarjev vsak kos.

Najmanjša oddaja 6 kosov po povzetju.

Pozor! Slabega blaga ne odpošiljam, ampak samo najboljše in se za neugajajoče denar takoj vrne.

Za solidnost jamči moj dober glas.

S. Stein, tkalnica Nachod, Češko.

Namesto 40 K, samo 6 K.

Vos divjega kozla

podoben jelenovemu vosu, nov, zelo lep, 16 centimetrov dolge, fine, tanke dlake v lepem starosrebrnem tulcu z lovskim križem, vse skupaj samo 6 K.—; ivjasti lasci zajamčeno pristni (prigodni kup) razpošilja po povzetju vezavec vosov

Fenichel,

Dunaj, IX., Altmüttergasse 3/VII.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

č. šolskih sester v Narodni šoli

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; sprejemajo se deklice, ki želijo obiskovati našo šolo, potem že šoli odresle deklice, ki se poučujejo v kuhinju, ravnanju s perilom in v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 4. novembra t. l. Plačila 24 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati č. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Pet vinarjev stane

dopisnica,

na katero napišete ime občno znane

razpošiljateljske trgovine

R. Miklauc, Ljubljana,

da Vam pošlje poštnine

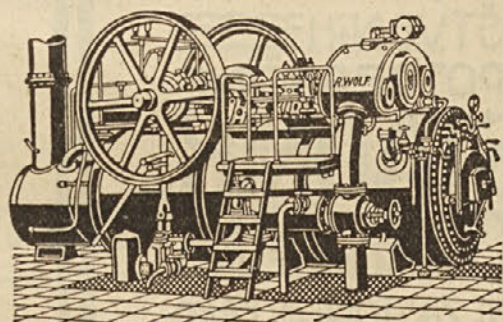
prosto vzorce najnovejšega

suknega in

modnega blaga za ženske obleke.

Linc 1909: Zlata kolajna; najvišje odlikovanje.

R. WOLF Magdeburg-Buckau.

Filialka Dunaj, Dunaj, III., Heumarkt št. 21.

Premakljivi in nepremakljivi polnparni in patentovani

vročeparni lokomobili

z 10 do 800 konjskimi silami.

Najbolj gospodarsk, trpežen in zanesljiv gonilen stroj za vse vrste delovanja v industriji in poljedelstvu.

Vseh izdelkov nad 650.000 PS.

slo

Heiman.

Cenjenim gospodinjam

priporočamo najtopleje

pravi :**Franckov:** pridatek k kavi

kot najboljši kavni surogat,

izdelovan iz tozemskih surovin

v domači tovarni

Henr. Francka sinov

v Zagrebu.

Varstvena znamka.

Zagreb.

Kralj. hrv.-slav.-dal. dežel.-vlad. ukaz 31. jul. 1900; št. 3767.

Strogo preizkušnjo

je gotovo prestalo sredstvo, ki si je že zagotovilo splošno uporabo polnih 50 let.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujujoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zopnega zaprtja, na pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. Rose balzam za želodec iz lekarni B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno ponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: **LEKARNA**

B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvornega dobavitelja, „Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljati K 1.50 se pošlje mala steklenica, za K 2.80 velika steklenica, za K 4.70 dve veliki steklenici, za K 8.— štiri velike steklenice, za K 22.— 14 velikih steklenic poštine prosto na vse postaje avstro-ogrške monarhije.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogr.

Louske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

☛ Ceniki brezplačno in poštine prosto. ☚

Kupujte narodni kolek!

Edina slovenska kislá voda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izborno zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborno zdravilna, temveč je tudi osvežujoča

namizna kislá voda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri **oskrbništvu Tolstovrške slatine**, pošta **Guštanj** (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovinci! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kisló vodo.

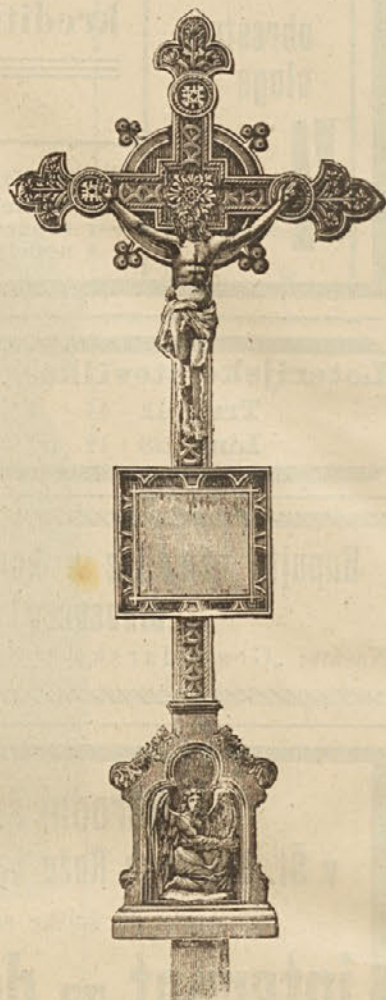
Zahtevajte „Mir“ po vseh gostilnah!

☛ **Nakup lesa.** ☚

Smrekov in mecesnov les, podrt ali nepodrt, najmanj od 500 festmetrov naprej, ravnotako večje partije stezanega **stavbnega lesa** se kupijo naravnost od posestnikov gozdov proti plači v gotovini. Oglase z naznanilom cene in količine na naslov: „Postfach 56“, Celovec. Vplivno posredovanje se želi.

Spominjajte se umrlih!

Trpežno pozlačeni nagrobni križi z zlatimi napisi, kakor tudi kameni za križe in vsa druga železina, kupuje se po nizki ceni v **trgovini z železino Franc Sadnikar, Celovec**, Burggasse št. 7 (zraven Hotel Moser).

VLASTNI IZDELEK CRKVENIH PARAMENTOV, ZASTAV CRKVENIH IN DRUŠTVENIH VSE CRKVE NE POTREBŠČINE. **FRANC STADNIK V OLOMUCI (MORAVA)** ELIŠČINA CESTA 43 VZORCI IN PRORAČUNI ZASTONJ IN FRKOGOTOVO BLAGO POŠILJAM NA ZBIRO Z OBRATNO POŠTO. NOBENA PRODAJALNA, TOREJ MALA REŽIJA IN NIZKE CENE

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavniča K 5.000.000.
Rezervni fond K 450.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavoje. Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8.— za kom. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad. Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.